

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U003526

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 12-12-2024

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: №73 від 15.03.2023 р.

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Макаров Михайло В'ячеславович

2. MYKHAILO V. MAKAROV

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Право

Дата захисту: 17-02-2023

Спеціальність за освітою: Право

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 809

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.15.01

Тема дисертації:

1. Конституційно-правовий інститут громадянства в системі сучасних міграційних процесів.
2. Constitutional and Legal Institute of Citizenship in the System of Modern Migration Processes.

Реферат:

1. Дисертація присвячена комплексному дослідженню інституту громадянства, його еволюціонуванню й міжнародним тенденціям регулювання множинного й подвійного громадянства в системі сучасних міграційних процесів по всьому світу. Наукова робота є одним з перших досліджень окресленої проблеми, в якому: з'ясовано генезу інституту громадянства, його сутність, зміст і принципи в сучасних умовах глобалізації, а також конституційні й законодавчі положення зарубіжних країн стосовно закріплення подвійного громадянства і нормативно-правових актів України з питань міграції і громадянства; встановлено принципи громадянства зарубіжних країн та їх закріплення в міжнародному й національному праві; розкрито сутність і зміст понять «міграція», «міграційні процеси», «система міграційних процесів» а також міграційної й державної політики у сфері громадянства; приділено увагу євроатлантичним прагненням України і суспільства, а також умовам вступу України до Європейського Союзу й наслідки такого рішення. Мета й

завдання даної наукової роботи зумовили вибір її структури. Так, вона складається з 2-х розділів, присвячених історичному аспекту формування і становленню інституту громадянства, визначенню змісту і суті громадянства, його дослідженню як конституційно-правового інституту, принципам інституту громадянства в конституційному праві зарубіжних країн, проблемам реалізації та шляхам вдосконалення законодавства України про громадянство, міжнародно-правовому й конституційно-правовому регулюванню міграційних процесів, а також особливостям реалізації права на громадянство в умовах міграційних процесів у світі й євроінтеграційних прагнень України. Виокремлено історичні періоди формування інституту громадянства, зокрема, античний, період Середньовіччя, Новий час, сучасний, встановлено їх особливості, а також зроблено відповідний поділ теорій громадянства на емпіричні й нормативні, а моделей інституту громадянства – на республіканську й ліберальну. Констатовано, що громадянство може розглядатися як: а) самостійний інститут права; б) інструмент запобігання дискримінації за гендерною ознакою; в) елемент конституційно-правового статусу особи; г) суб'єктивне, невід'ємне і природне право особи; г) складова конституційної ідентичності; д) механізм і невід'ємна умова участі в управлінні державними справами; е) державний інструмент для законного збору податків; є) інструмент захисту громадянських прав і свобод; ж) елемент державного суверенітету. Право на громадянство, хоч і є природним, загальнодоступним і рівним для всіх індивідів, але перебування у громадянстві деяких країн обтяжує особу і не дозволяє скористатися конституційним правом на свободу пересування, вільний вибір місця проживання і вільно залишати територію. Отже, існує «лотерея народження» й унікальна міграційна політика кожної держави, внаслідок чого громадяни по всьому світу отримують різні можливості реалізувати конституційні права і свободи, зокрема, право на вільне переміщення й міграцію. Особливу увагу приділено сучасним міжнародним принципам громадянства, а також їх закріпленню в національних і міжнародних нормативно-правових актах. Проаналізовано конституційно-правовий інститут громадянства, виокремлено його ознаки й запропоновано авторську дефініцію поняття «громадянство», проведено класифікацію принципів громадянства в конституційному праві зарубіжних країн. Ґрунтовно вивчено статистичні дані більшості країн світу щодо впливу й наслідків міграції для приймаючих країн і держав-відправників, а також проаналізовано чинне законодавство України у сфері громадянства й міграції. Спираючись на результати проведеного дослідження, зроблено висновок, що мігранти позитивно впливають на обидва типи держав, особливо завдяки економічним показникам. Констатовано, що міграційні процеси мають ознаки системності. Надано класифікацію і характеристику: а) причин формування міграційних процесів, б) міграційних потоків (коридорів), в) суб'єктів міграції, а також за їх внутрішнім переконанням, залежності від території, напрямку й часової ознаки. На основі цього було виокремлено основні типи міграції й проаналізовані головні теорії міграції та «міграційні закони». Доведено, що трудова міграція є найчисельнішим видом міграційних процесів. Проведено аналіз конституційного і національного законодавства деяких зарубіжних країн, а також міграційної і державної політики. Акцентовано на її унікальності й індивідуальному характері, зважаючи на велику кількість чинників її формування і реалізації. Наголошено, що спостерігається тенденція до впровадження подвійного громадянства, особливо в західних країнах і країнах-членах Європейського Союзу.

2. The dissertation is devoted to a comprehensive study of the institution of citizenship, its evolution and international trends in the regulation of multiple and dual citizenship in the system of modern migration processes around the world. The scientific work is one of the first monographic studies of the outlined problem, in which: the genesis of the institution of citizenship, its essence, content and principles in the modern conditions of globalization, as well as the constitutional and legislative provisions of foreign countries regarding the establishment of dual citizenship and normative legal acts of Ukraine on issues are analyzed migration and citizenship; the principles of citizenship of foreign countries and their consolidation in international and national law are considered; the essence and meaning of the concepts "migration", "migration processes", "system of migration processes" are revealed; researched migration and state policy in the field of citizenship; attention is paid to the Euro-Atlantic aspirations of Ukraine and society, as well as the conditions of Ukraine's accession to the European Union and the consequences of such a decision. The purpose and tasks of this scientific work led to the choice of its structure. Thus, it consists of 2 sections devoted to the historical aspect of the formation and

establishment of the institution of citizenship, the definition of the content and essence of citizenship, its study as a constitutional and legal institution, the principles of the institution of citizenship in the constitutional law of foreign countries, problems of implementation and ways of improving the legislation of Ukraine on citizenship, the international legal and constitutional legal regulation of migration processes, as well as the peculiarities of the realization of the right to citizenship in the conditions of migration processes in the world and Ukraine's European integration aspirations. The historical periods of the formation of the institution of citizenship are singled out, in particular, the ancient period, the Middle Ages, the New Age, modern times, their features are established, and the appropriate division of theories of citizenship into empirical and normative ones, and models of the institution of citizenship into republican and liberal ones is made. It was established that citizenship can be considered as: a) an independent institution of law; b) a tool for preventing discrimination based on gender; c) an element of the constitutional and legal status of a person; d) subjective, inherent and natural right of a person; e) component of constitutional identity; e) the mechanism and integral condition of participation in the management of state affairs; f) state instrument for legal tax collection; g) a tool for the protection of civil rights and freedoms; g) an element of state sovereignty. The right to citizenship, although it is natural, universal and equal for all individuals, but being a citizen of some countries burdens a person and does not allow to use the constitutional right to freedom of movement, free choice of place of residence and freedom to leave the territory. Therefore, there is a "birth lottery" and a unique migration policy of each state, as a result of which citizens around the world receive various opportunities to exercise constitutional rights and freedoms, in particular, the right to free movement and migration. Particular attention is paid to modern international principles of citizenship, as well as their consolidation in national and international legal acts. The constitutional and legal institution of citizenship is analyzed, its features are distinguished and the author's definition of the concept of "citizenship" is proposed, the principles of citizenship in the constitutional law of foreign countries are classified. The statistical data of most countries of the world regarding the influence and consequences of migration for the receiving and sending countries were thoroughly studied, as well as the current legislation of Ukraine in the field of citizenship and migration was analyzed. Based on the results of the research, it was concluded that migrants have a positive effect on both types of states, especially due to economic indicators. It was established that migration processes have signs of systematicity. A classification and characterization of: a) reasons for the formation of migration processes, b) migration flows (corridors), c) subjects of migration, as well as their internal convictions, depending on the territory, direction and time are given. Based on this, the main types of migration were identified and the main theories of migration and "migration laws" were analyzed. It has been proven that labor migration is the most numerous type of migration processes. An analysis of the constitutional and national legislation of some foreign countries, as well as migration and state policy, was carried out.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Макаров М. В. Основоположні принципи інституту громадянства: jus soli та jus sanguinis. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Право». Випуск 29. 2020. С. 120–125.
- 2. Slinko Tatiana, Makarov Mikhail. Dual citizenship in the context of Ukraine's European integration aspirations. Visegrad Journal on Human Rights. 2022. № 1. С. 144–151.

- 3. Макаров М. В. Моделі античного громадянства та їх особливості в історичній ретроспективі. Університет митної справи та фінансів. Видавничий дім «Гельветика». Правова позиція, № 2 (35), 2022. С. 93–96.
- 4. Макаров М. В. Аналіз поняття трудового мігранту в сучасних умовах глобалізації. Юридичний науковий електронний журнал, № 9, 2022. С. 627–629.
- 5. Макаров М. В. Щодо проблем еміграції населення в Україні. Юридична осінь 2018 року: зб. тез доповідей та наук. повідомл. учасників всеукр. наук. конф. молодих вчених та студентів (Харків, 14 листоп. 2018 р.) / за заг. ред. А.П. Гетьмана. Х.: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого: Мадрид, 2018. С. 63–67.
- 6. Макаров М. В., Слінько Т.М. «Значення принципів інституту громадянства України в контексті міграційних процесів». Закарпатські правові читання. Матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції (11-31 квітня 2019 р., м. Ужгород) / Ужгородський національний університет; За заг. ред. О.Я. Рогача, Я.В. Лазура, М.В. Савчина. Ужгород: РІК-У, 2019, 372 с.71-79.
- 7. Макаров М. В., Слінько Т. М. Варіативні підходи до юридичної природи громадянства. Парадигми конституційного права: історія та сучасність. XII Тодиківські читання : зб. тез наук. доп. і повідомлень Міжнар. наук. конф. (1-2 листоп. 2019 р.) / за заг. ред. проф. А. П. Гетьмана ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Права людини, 2019. 238 с. С. 71-73
- 8. Макаров М. В., Слінько Т.М. Сучасні конкуруючі концепції громадянства. Юридична осінь 2019 року: зб. тез доповідей та наук. повідомл. учасників міжнар. наук.-практ. конф. молодих учених (Харків, 29 листоп. 2019 р.) / за заг. ред. А.П. Гетьмана. Х.: Нац. юрид. Ун-т імені Ярослава Мудрого: Мадрид, 2019. С. 52–56.
- 9. Макаров М. В. Доктринальні аспекти міграційної політики європейського союзу. Сучасні конституційні доктрини: проблеми формування та застосування в юрисдикційній практиці. Збірка тез наукових доповідей і повідомлень Міжнародної наукової конференції (11 червня 2021 року). За заг. ред. проф. А. П. Гетьмана. (XIV). 2021. С. 49–50. С. 184. с. 49-50.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0111U000966

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Слінько Тетяна Миколаївна

2. TETIANA M. SLINKO

Кваліфікація: к. ю. н., професор, 12.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Софінська Ірина Дмитрівна

2. Iryna Sofinska

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.12

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3853-7626

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Львівська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 02071010

Місцезнаходження: вул. Степана Бандери, буд. 12, Львів, 79013, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Щербанюк Оксана Володимирівна

2. Oksana V. Shcherbanyuk

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1307-2535

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Код за ЄДРПОУ: 02071240

Місцезнаходження: вул. Коцюбинського, буд. 2, Чернівці, 58012, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ткаченко Євгеній Володимирович
2. Evgeniy V. Tkachenko

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.02**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0003-2510-5362**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого**Код за ЄДРПОУ:** 02071139**Місцезнаходження:** вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Дахова Ірина Іванівна
2. Iryna I. Dakhova

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.02**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0003-3252-2017**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого**Код за ЄДРПОУ:** 02071139**Місцезнаходження:** вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****VIII. Заключні відомості****Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Данильян Олег Геннадійович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Данильян Олег Геннадійович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Лейба Людмила Василівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна